

розвитком інформаційно-комунікаційної інфраструктури у суспільстві, швидко поширюється на все освітянство. Результатом цього процесу є підвищення кваліфікації сучасного вчителя, вдосконалення системи його особистісно-професійних якостей, підвищення рівня його професійної компетентності.

Література:

1. Асмолов А.Г., Семенов А.Л., Уваров А.Ю. Российская школа и новые информационные технологии: взгляд в следующее десятилетие — М.: Изд-во "НексПринт", 2010. — 84 с.
2. Интернет_обучение: технологии педагогического дизайна / Под ред. Кандидата педагогических наук М.В. Моисеевой. — М.: Издательский дом "Камерон", 2004. — 216 с.
3. Інформатизація середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи / За ред. В.М.Мадзігона, Ю.О.Дорошенка. — К.: Педагогічна думка, 2003. — 272 с.
4. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. — М., 1988.
5. Патаракин Е. Д. Социальные взаимодействия и сетевое обучение 2.0 — М.: НП "Современные технологии в образовании и культуре", 2009. — 176 с.
6. Пейперт С. — Переворот в сознании. Дети, компьютеры и плодотворные идеи. — М.: Педагогика, 1989. — 224 с.
7. Роберт И.В. О понятийном аппарате информатизации образования // Информатика и образование, 2002 — №12, с. 2-6, 2003 — №1, с. 2-9, 2003 — №2, с.8-14.
8. Сухомлин В.А. Принципы разработки государственного образовательного стандарта бакалавра по направлению 010400 — Информационные технологии. — М, 2005.
9. Шолохович В.Ф. Информационные технологии обучения. // Информатика и образование, 1998 - №2, с.13-18.
10. Leavitt, Harold J. and Thomas L. Whistler. (1958). Management in the 1980s. *Harvard Business Review*, November-December, pp. 41- 48.
11. ISO/IEC JTC1 N4473. JTC 1's Scope, Mission, Principles and Objectives. 1996г.

ТИХОНОВА Т. В.

ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПЕДАГОГА: СУЩНОСТЬ ПОНЯТИЯ

В статье автор обосновывает понятие "информационно-коммуникационные технологии профессиональной деятельности педагога" и рассматривает этапы развития содержания данного понятия.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии профессиональной деятельности учителя; информационно-коммуникационные технологии обучения, информатический продукт педагогического назначения.

TYHONOVA T. V.

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL TEACHER ACTIVITIES: THE ESSENCE OF THE CONCEPT

The author substantiates the notion of "information and communication technologies in professional teacher activities" and considers the development stages of the content of this notion.

Keywords: information and communication technologies in professional teacher activities, information and communication studying technologies, the IT products of pedagogical purpose.

УДК 378.14

МАНЬКУСЬ І. В.

м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті йдеться про підготовку майбутніх вчителів фізики до впровадження освітніх технологій в майбутній професійній діяльності у Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського. Проаналізовані педагогічні умови формування готовності до використання освітніх технологій у майбутніх вчителів фізики та визначені критерії та рівні її сформованості.

Ключові слова: технологізація, підготовка вчителя, освітні технології, професійна діяльність.

Постановка проблеми. Законами України "Про освіту", "Про вищу освіту", Державною програмою "Вчитель", Національною доктриною розвитку освіти України в XXI ст., "Декларацією про європейський простір для вищої освіти", "Концептуальними засадами реформування пе-

дагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір", Наказами Міністерства освіти і науки України "Про затвердження Програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004–2005 роки" та "Про невідкладні

заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні” передбачено суттєвий перегляд концепції розвитку сучасної системи освіти, яка визначає сукупність якостей і професійний рівень компетентності майбутніх фахівців, їх готовність досягти в майбутньому соціального рівня, адекватного здібностям і кваліфікації.

Однією з найважливіших передумов входження України до єдиного європейського освітнього простору є досягнення системою її вищої освіти основних цілей Болонського процесу, а саме:

- інтеграція в Європейську зону вищої освіти як передумова розвитку мобільності громадян із можливістю їх працевлаштування;
- підвищення визначальної ролі університетів у розвитку національних та європейських культурних цінностей;
- визнання усіма учасниками освітнього процесу факту, що у системі вищої освіти України історично склалося просторове і часове поєднання академічної освіти та професійної підготовки, тобто здобуття особою академічної та професійної кваліфікацій;
- перехід від репродуктивної, авторитарної освіти до освіти інноваційного типу, який обумовлює трансформацію педагогічної освіти: її змісту, мети, форм, методів та технологій.

За документами міжнародних організацій (ЮНЕСКО, Організації економічного співробітництва та розвитку, Міжнародної організації праці, Ради Європи, Європейської Комісії, Європейської асоціації педагогічної освіти та ін.) ключова роль у сучасних і майбутніх продуктивних змінах належить освіті і педагогам – найбільшій соціально-професійній групі населення на Землі, яка проголошена “носієм суспільних і освітніх змін”.

Одним із важливих сучасних напрямків розвитку професійно-педагогічної підготовки є оновлення на демократичній та гуманістичній основі її пріоритетів, мети, змісту, форм і методів, формування готовності майбутнього вчителя до швидких соціальних та освітніх змін в суспільстві. Реалізація цих завдань багато в чому залежить від здатності майбутніх учителів використовувати сучасні освітні технології, і в першу чергу – особистісно орієнтовані. При підготовці педагогічних кадрів до сучасного рівня професійної діяльності необхідно знайомити їх як з загальними особливостями педагогічної діяльності, так і з сучасними вимогами до навчально-виховного процесу школи, яка постійно модернізується і розвивається.

Серед найважливіших принципів реформування вищої освіти є її технологізація. Згідно з

вимогами Болонського процесу майбутній вчитель повинен бути підготовлений до використання сучасних освітніх технологій, що є важливою передумовою досягнення високих показників у наступній педагогічній діяльності. Разом з тим, на сучасному етапі виникла принципова суперечність між технологізацією навчального процесу в школі та відсутністю спеціальної підготовки майбутнього вчителя фізики до використання освітніх технологій.

Розв’язання цього протиріччя можливе лише за умов орієнтації освітнього процесу університету на формування готовності майбутнього вчителя фізики до використання освітніх технологій.

Отже **метою** нашого дослідження є теоретичне обґрунтування та впровадження в педагогічний процес університету педагогічних умов, які забезпечують формування готовності майбутніх вчителів фізики до використання освітніх технологій як у період педагогічної практики, так і в майбутній професійній діяльності.

Об’єктом дослідження є готовність майбутнього вчителя фізики до використання освітніх технологій у професійній діяльності.

Предметом дослідження визначено педагогічні умови формування у майбутніх вчителів фізики готовності до використання освітніх технологій у професійній діяльності.

Сучасне розуміння педагогічного феномену готовності до використання освітніх технологій ґрунтується на засадах теорії освітніх технологій і практики їх використання при викладанні фізики. При цьому структура готовності до використання освітніх технологій розглядається як єдність чотирьох складових компонентів: ціле-мотиваційного, змістового, операційного, інтеграційного.

Аналіз останніх досліджень. Проблема готовності особистості до діяльності широко висвітлюється у психології (соціальній, інженерній, педагогічній, військовій, космічній, спортивній) та в педагогіці.

Дослідженню готовності педагога до різних видів педагогічної діяльності приділено увагу в роботах А.Й.Капської, А.Ф.Линенко, В.В.Масенко, О.М.Пехоти, В.А.Семиченко, І.В.Середі, А.М.Старевої, Т.В.Тихонової та ін. Автори визначають готовність майбутнього вчителя до професійної діяльності як особистісне утворення, що забезпечує мотивацію діяльності, педагогічну самовідомість, педагогічні здібності, знання, вміння та навички, здатність до інтегрування знань, професійно значущі якості особистості.

Питання підготовки вчителя фізики досліджувались такими вченими як П.С.Атаманчук,

Н.А.Бабаєва, О.І.Бугайов, Г.Ф.Бушок, С.У.Гончаренко, О.І.Іваницький, Є.В.Коршак, О.І.Ляшенко, В.І.Нечет, А.І.Павленко, В.Ф.Савченко, О.В.Сергєєв, С.С.Сущенко, М.І.Шут та ін. Завдяки цим дослідженням розроблено професіограму, визначені цілі, структуру і зміст підготовки майбутнього вчителя фізики, форми, методи і засоби навчання студентів фізики, постійно удосконалюються навчальні програми. Система підготовки майбутнього вчителя фізики до впровадження інноваційних технологій у майбутній професійній діяльності була предметом дослідження О.І.Іваницького. Автором проведено структурування освітньої технології шляхом введення поняття "інваріант навчального процесу з фізики" і виділені на цій основі принципи конструювання узагальнених технологій навчання фізики в середніх школах.

Виклад основного матеріалу. У ході дослідження виявлено, що формування готовності до використання освітніх технологій у майбутніх вчителів фізики в університеті проходить стихійно. В ході професійно-педагогічної підготовки не приділяється належної уваги питанням технологізації навчання фізики; відсутні підручники з цього курсу, в яких аналізувалися б різні технології навчання; в програмах з методики викладання фізики відсутні питання, пов'язані з вивченням освітніх технологій.

Формування готовності до використання освітніх технологій у майбутніх вчителів фізики вимагає створення педагогічних умов, які забезпечують високий рівень технологічної компетентності майбутнього вчителя фізики.

Нами було встановлено, що готовність до використання освітніх технологій складається з 4-х взаємопов'язаних між собою компонентів: ціле-мотиваційного (мотивації використання освітніх технологій); змістового (особистісно привласнених знань з теорії і практики використання освітніх технологій при викладанні фізики); операційного (володіння вміннями та навичками технологічного характеру); інтеграційного (здатності вчителя до створення індивідуальної дидактичної системи навчання фізики).

За результатами проведеного експерименту в Миколаївському національному університеті ім. В.О. Сухомлинського було обґрунтовано критерії сформованості готовності до використання освітніх технологій у майбутніх вчителів фізики: професійна спрямованість майбутніх вчителів на технологізацію навчального процесу, цілісність особистісно-привласнених знань з теорії освітніх технологій, уміння використовувати елементи технологізації навчального про-

цесу з фізики, уміння будувати індивідуально прийнятну дидактичну систему навчання фізики.

Визначені рівні сформованості готовності: елементарний, достатній, високий. Розроблено методику їх діагностування.

Аналіз існуючої освітньої практики підготовки вчителів фізики університету виявив відсутність цілеспрямованої систематичної роботи щодо формування готовності майбутнього вчителя фізики до використання освітніх технологій. Результати експерименту засвідчили, що в умовах традиційно організованого навчального процесу університету технологічна готовність студентів має невисокі показники. Тому педагогічна діяльність викладачів університету потребує деяких змін з метою удосконалення готовності до використання освітніх технологій в майбутній професійній діяльності.

В ході дослідження визначені необхідні педагогічні умови удосконалення процесу формування технологічної готовності студентів-фізиків: збагачення змісту професійно-педагогічної підготовки ідеями, концепціями технологізації навчального процесу у школі; використання викладачами університету в ході професійно-педагогічної підготовки сучасних технологій вищої школи; створення системних, комплексних зв'язків між школою і університетом; впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у викладанні курсу "Освітні технології: фізика"; забезпечення студентів необхідним навчально-дидактичними матеріалом з дисципліни "Освітні технології: фізика" (електронний підручник, методичні вказівки до самостійної роботи, методичні вказівки до педагогічної практики).

За результатами теоретичного аналізу проблеми та експерименту була розроблена модель формування готовності до використання освітніх технологій у майбутнього вчителя фізики. Запропонована модель відображає динаміку розвитку технологічної готовності студента фізико-математичного факультету. Виділено 3 основних етапи формування зазначеної готовності: збагачення змісту професійно-педагогічних дисциплін теорією освітніх технологій, впровадження курсу "Освітні технології: фізика", технологічно орієнтована педагогічна практика. Означена модель стала теоретичним підґрунтям для розробки методики формування готовності до використання освітніх технологій у майбутніх вчителів фізики.

Запровадження експериментальної методики формування готовності до використання освітніх технологій здійснювалося поетапно,